

Biuletyn informacyjny, grudzień 2021

Drodzy Weterani, Wdowy po Weteranach oraz Przyjaciele naszej fundacji,

jakże wielką mieliśmy nadzieję na korzystniejszą sytuację w 2021 roku! Niestety i ten rok stał i wciąż stoi pod znakiem pandemii COVID-19 oraz nieustannie zmieniających się obostrzeń, które mają pomóc w zwalczaniu wirusa. Z tego powodu obchody rocznicowe nie wyglądały tak, jak wyobrażaliśmy to sobie w zeszłym roku. Żywiliśmy płomienną nadzieję, że obecni będą na nich Weterani, Wdowy po Weteranach i liczni Zainteresowani. Na szczęście mogliśmy w tym roku przyjąć więcej gości niż w roku poprzednim. I tym razem wiele osób zarówno z kraju, jak i zagranicy, połączyło się z nami przez livestream. Mimo wszystkich ograniczeń staraliśmy się zorganizować piękną uroczystość.

Jako zarząd nie próżnowaliśmy i oprócz organizowania corocznych obchodów zainicjowaliśmy wiele projektów przybliżających historię Polaków z Driel.

W tym biuletynie znajdą Państwo przegląd spraw, którymi się zajmowaliśmy i w które byliśmy zaangażowani.

Trasa wędrówki „Polacy z Driel”

W piątek 10 września 2021 roku została oficjalnie otwarta trasa „Polacy z Driel”. Jej otwarcia dokonali radny Gminy Overbetuwe Wijnte Hol, prezes fundacji Polacy z Driel Arno Baltussen oraz Jan Castelein, organizator polskiego marszu pamięci „Polentocht Driel”. Początek trasy znajduje się przy Centrum Informacyjnym: Polacy z Driel naprzeciwko Polenplein (Placu Polskiego).

Doświadczyc historii

W swojej przemowie radny Hol wspomniał o współpracy gmin Arnhem, Ede, Overbetuwe i Renkum oraz licznych organizacji w regionie Airborne. We wszystkich czterech gminach powstały trasy, którymi można odbyć wędrówkę śladami historii.

Radny Hol mówił: „Trasy te odzwierciedlają podstawowe założenia Regionu Airborne: upamiętnianie, szerzenie wiedzy oraz namacalne doświadczanie historii operacji Market Garden. Dzięki trasie w Driel mieszkańcy i przyjezdni mogą przez cały rok poznawać historię Polaków z Driel”.

W imieniu fundacji Driel-Polen Arno Baltussen podziękował prowincji Geldria oraz gminie Overbetuwe za ich wkład w realizację tego długoletniego życzenia. „Odwiedzający Centrum Informacyjne mogą teraz jeszcze dogłębniej poznać poczynania 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej oraz trud toczonych przez nią walk we wrześniu 1944 roku.”

Jan Castelein poinformował, że pięciokilometrowa trasa Polentocht została w tym roku zmieniona na sześciokilometrową trasę „Polacy z Driel”. Spodziewa się, że w najbliższych latach liczba uczestników na tym dystansie wzrośnie. Przy zapisach uczestnicy otrzymali w tym roku podręczną mapkę trasy.

Mapka podręczna

Nie tylko uczestnicy Polentocht otrzymali mapkę podręczną, została ona też rozprowadzona do różnych punktów turystycznych i rekreacyjnych w regionie. Mapka dostępna jest również w Centrum Informacyjnym w języku niderlandzkim, niemieckim, angielskim i polskim. W Driel została rozdana jego mieszkańcom.

Z trasą wędrówki można się też zapoznać na stronie <https://www.driel-polen.nl/wandelroute-driel/>. Zainteresowani znajdą tu materiały wizualne wraz z opisem odwiedzanych miejsc. Dla osób korzystających z trasy dostępny jest również plik GPX.

Udział uczniów z Driel w uroczystościach wspomnieniowych

Rankiem w piątek 17 września po krótkim wprowadzeniu wygłoszonym przez prezesa fundacji Arno Baltussena grupa uczniów ze **szkoły podstawowej de Meeuwenberg** w Driel złożyła hołd **polskim żołnierzom** na **cmentarzu wojskowym w Oosterbeek**. Uczniowie złożyli wiązanki kwiatów w czerwono-białych barwach i zapalili świece na każdym polskim grobie. Na skraju cmentarza wojskowego znajduje się duża liczba polskich mogił. Arno Baltussen wyjaśnił dzieciom, że żołnierze ci zostali najpierw pochowani na cmentarzu w Driel, a następnie przeniesieni na cmentarz wojskowy w Oosterbeek.

W poniedziałek po obchodach rocznicowych dzieci ze szkoły podstawowej **De Kameleon** z Driel zebrały się pod pomnikiem na Polenplein na własną, odrębną uroczystość. Tematem ich lekcji w szkole były wydarzenia w Driel we wrześniu 1944 roku. Każde z dzieci zapisało swoje życzenie, które można przeczytać w naszym Centrum Informacyjnym na tyłach kościoła rzymskokatolickiego w Driel.

Jesteśmy wdzięczni, że szkoły przekazują historię Polaków z Driel młodemu pokoleniu dorastającemu w naszej miejscowości. To właśnie dzisiejsza młodzież i dzieci stworzą społeczeństwo przyszłości.

Nieznany żołnierz odzyskuje nazwisko: kapral Edward Trochim

W piątek 17 września 2021 roku jeden z nieznanego polskiego żołnierza pochowanego na cmentarzu Airborne w Oosterbeek odzyskał nazwisko: jest nim kapral Edward Trochim.

Stało się to dzięki piętnastoletnim badaniom Mateusza Mroza. Po przemówieniu Mateusz Mroz wysypał na grobie Trochima ziemię z grobu matki żołnierza, a następnie napełnił woreczek ziemią z grobu kaprała, by zabrać ją do Polski na grób matki.

Edward Trochim urodził się 22 grudnia 1922 roku we wsi Kamionka w dzisiejszej północno-wschodniej Polsce przy granicy z Białorusią. Po ukończeniu siedmiu klas szkoły podstawowej w Sokółce wyemigrował w 1937 roku do Francji wraz z ojcem i młodszym bratem. W styczniu 1940 roku wstąpił do armii polskiej we Francji utworzonej tam na nowo po zajęciu Polski przez Niemcy i Związek Radziecki jesienią 1939 roku.

Trochim został przydzielony do 7 pułku 3 Dywizji Piechoty. Po kapitulacji Francji powrócił do domu. Następnie, będąc w drodze do Wielkiej Brytanii w celu przyłączenia się do polskich sił zbrojnych, został aresztowany przez policję państwa Vichy podczas przekraczania granicy z Hiszpanią. Trafił do obozu koncentracyjnego na obszarze francuskiej Sahary Zachodniej. W 1942 został uwolniony przez Amerykanów. Zgłosił się do 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej, która w międzyczasie powstała w Szkocji. Po przeszkoleniu otrzymał nr ewidencyjny 4188. W brygadzie przydzielono go do jednostki przeciwpancernej uzbrojonej w armaty sześćofuntowe. 19 września 1944 roku podczas operacji Market Garden dywizja ta została przetransportowana szybowcami do Holandii. Szybowiec mieścił dział przeciwpancerne, jeep służący za ciągnik oraz dwóch spadochroniarzy.

Zestrzelony podczas zaciętych walk

19 września 1944 roku kapral Edward Trochim wraz z Aleksandrem Użłowskim wylądował szybowcem nr 134 na lądowisku LZ „L” w pobliżu Johannahoeve. Lądowanie odbywało się pośród zaciętych walk. 156 batalion spadochronowy znajdował się w odwrocie, osłaniany przez 7 batalion The King's Own Scottish Borderers, którego zadaniem było utrzymanie w rękach lądowisk dla polskich szybowców.

Kamień nagrobny z nazwiskiem dzięki badaniom

Kapral Edward Trochim został pochowany w grobie polowym w pobliżu szybowca jako nieznanego polskiego żołnierza. W maju 1946 jego szczątki zostały przeniesione na brytyjski cmentarz wojskowy w Oosterbeek. Tam Trochim spoczął w mogile bez nazwiska. Podczas

swoich badań historyk-amator i odtwórca wydarzeń historycznych/spadochroniarz Mateusz Mroz odkrył jego tożsamość. Dzięki temu kamień nagrobny z napisem „A SOLDIER OF THE WAR 1939-1945” można było zastąpić płytą z nazwiskiem żołnierza.

Uroczystości wspomnieniowe

W tym roku obchody znowu były szczególne. Odbyły się one na szczęście przy udziale większej liczby gości niż w poprzedzającym je roku. Na Polenplein obecnych było około 80 gości. Niestety nie znaleźli się wśród nich Weterani i brało w nich udział tylko niewiele osób z Wielkiej Brytanii, większa ich liczba z Polski oraz krewni Weteranów z Holandii. Szczęśliwie i w tym roku transmisja na żywo umożliwiła bieżące śledzenie obchodów na odległość. Uważamy, że tak powinno być już co roku. Mamy szczerą nadzieję, że w przyszłym roku uroczystości odbędą się już w nieco bardziej „normalny” sposób, ale jednocześnie doświadczenie nauczyło nas, że nic nie jest oczywiste. Jeśli chcą Państwo obejrzeć tegoroczne obchody, mogą to Państwo zrobić pod linkiem: <https://youtu.be/RHtdHNIlhpo>

Prośba

Żywimy nadzieję, że w przyszłości będziemy spotykać więcej krewnych członków 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej, czy to podczas obchodów, czy też w innych momentach w ciągu całego roku.

W ostatnich latach zarejestrowało się u nas około 100 krewnych. Jeśli znają Państwo rodziny członków 1 Polskiej Samodzielnej Brygady Spadochronowej, prosimy o przesłanie im tego biuletynu i przekazanie wiadomości o tym, że mogą się do nas zgłosić. Będziemy wówczas

co roku wysyłać do nich zaproszenia do wzięcia udziału w uroczystości, biuletyn oraz inne ważne informacje.

Uroczystość w kościele rzymskokatolickim w Driel

W sobotę 18 września w kościele katolickim w Driel odbyła się tzw. „polska msza”. Księżmi, którzy ją odprawili, byli proboszcz V. Bulhuis i diakon S. Kruszyński. Oprawę muzyczną mszy zapewnił chór mieszany „Cantorije” z Driel. Jego członkowie śpiewają też polskie pieśni. Na szczęście w tym roku kościół znów mógł przyjąć więcej wiernych. Po mszy świętej duchowni podeszli do pomnika, by się przy nim pomodlić i zapalić świecę.

Flagi Airborne Driel

Od kilku lat we wrześniu w całym Driel rozmieszczone są maszty z flagą Airborne. Od tego roku również na latarniach zawisły flagi Airborne. Nie z brytyjskim Pegazem, ale z polskim Orłem. Flagi „Airborne Driel” będą znowu dostępne we wrześniu przyszłego roku w różnych punktach sprzedaży w naszej miejscowości. Wymiary flagi to 100 cm x 150 cm. Ich cena wynosi 20 Euro plus ewentualne koszty wysyłki.

Jeśli są Państwo zainteresowani flagą, prosimy o przysłanie mejla na adres info@driel-polen.nl

Od 24 września bieżącego roku flaga „Airborne Driel” powiewa z dumą w dowództwie 6 Brygady Powietrznodesantowej w Krakowie obok flag pięciu batalionów, z których składa się brygada: batalionu dowodzenia, trzech batalionów powietrznodesantowych oraz batalionu logistycznego.

Przybliżenie wkładu Polaków oraz ich roli w operacji Market Garden

Przed 77. uroczystościami wspomnieniowymi 19 września w Oosterbeek prezes fundacji Driel-Polen Arno Baltussen i historyk dr J.G.M.M Rosendaal przybliżyli wkład Polaków oraz ich rolę w operacji Market Garden.

Ponad 1750 żołnierzy alianckich, którzy polegli podczas bitwy pod Arnhem, spoczęło na cmentarzu Airborne w Oosterbeek.

Transmitowany przez Omroep Gelderland wywiad można obejrzeć (tylko w języku niderlandzkim) pod następującym linkiem: <https://youtu.be/QcSPbDNBmGw>

Digitalizacja archiwum

W burzliwych dniach w 1944 roku między polskimi spadochroniarzami a ludnością regionu, przede wszystkim mieszkańcami Driel, nawiązały się ciepłe więzi, które istnieją do dziś.

Nasza fundacja Driel-Polen odegrała – i nadal odgrywa – centralną rolę w podtrzymywaniu tych więzi, na przykład przez coroczną organizację obchodów oraz stworzenie w 2014 roku naszego Centrum Informacyjnego „De Polen van Driel”.

Na przestrzeni lat fundacja zgromadziła archiwum, które zawiera m.in. korespondencję i wspomnienia byłych żołnierzy.

Archiwum to jest obecnie słabo dostępne dla osób, które nie są bezpośrednio związane z naszą fundacją. Ponadto w pomieszczeniu, w którym się mieści, nie ma kontroli klimatu, co niekorzystnie wpływa na stan niektórych dokumentów. Chcemy dokonać cyfryzacji archiwum, aby udostępnić je zainteresowanym.

Oryginalny materiał archiwalny prześlemy następnie do Gelders Archief, gdzie też można będzie się z nim zapoznać.

Dzięki dotacjom możemy teraz rozpocząć cyfryzację dokumentów, choć z powodu opóźnień w przyznaniu dofinansowania oraz pandemii COVID-19 następuje to niestety później, niż się spodziewaliśmy. Odpowiednie działania w tym kierunku podjął już niewielki klub entuzjastycznych wolontariuszy.

Państwo również mogą nam w tym pomóc, zgłaszając się jako wolontariusz przy selekcji i digitalizacji dokumentów. Można to zrobić, wysyłając wiadomość na adres info@driel-polen.nl.

Mogą nas też Państwo wesprzeć finansowo. Jesteśmy organizacją pożytku publicznego (ANBI), zatem mogą Państwo swoją wpłatę odliczyć w Holandii od podatku.

Darowiznę prosimy wpłacać na konto bankowe numer NL67 RABO 0315 1131 46 (BIC: RABONL2U) z dopiskiem „digitalizacja archiwum”.

Młodzież

Obok digitalizacji archiwum zamierzamy też opracować program dla uczniów w wieku 10–15 lat, który będzie łączył wydarzenia z 1944 roku z aktualnymi tematami, takimi jak wolność, migracja i dyskryminacja.

Plany na rok 2022

We wrześniu 2022 roku zostaną rozegrane w Holandii i Polsce **Mistrzostwa Świata w Siatkówce Kobiet**. W Holandii 30 gmin w prowincji Geldria jest zaangażowanych w organizację wydarzenia i zakwaterowanie drużyn. Gmina Overbetuwe ma zaszczyt gościć drużynę Polek. Jako Fundacja jesteśmy dumni ze współpracy między Holandią a Polską i mamy nadzieję, że wraz z Gminą Overbetuwe przyczynimy się do przybliżenia historii Polaków z Driel siatkarzom, widzom rozgrywek oraz innym zainteresowanym. A wszystko to w bardzo szczególny sposób.....Ciąg dalszy nastąpi!

Więcej informacji znajdą Państwo na stronie: <https://bit.ly/33qZtBy>

Obchody rocznicowe w Driel planujemy na **sobotę 17 września 2022 roku o godzinie 15.00**.

Życzymy Państwu Wesołych Świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego, a przede wszystkim zdrowego 2022 roku!

Grudzień 2021 Fundacja Driel-Polen